

DUIN
jaargang 15, nr. 4
december 1992
ISSN - 0168-7948

REDAKTIE
RUUD CUPERUS
MARC JANSSEN
KEES LANGEVELD
ALBERT SALMAN
LEX SCHELVIS
TON VAN STRIEN
THEO VERSTRAEL

EINDREDAKTIE
HANNEKE MESTERS

VORMGEVING
RENÉ LENNAERTS, AMSTERDAM

LAY-OUT EN PRODUKTIE
F&N BOEKSERVICE, AMSTERDAM

DRUK
MITTELMEIJER, AMSTERDAM

REDAKTIE-ADRES
DUIN, Postbus 11059
2301 EB Leiden
Tel. 071-131800

BEZOEKADRES
Stationsweg 12, Leiden

LOSSE NUMMERS
f 7,50 + f 2,50 verzendkosten

ABONNEMENT
studerenden en 65+ f 25,—
particulieren f 30,—
instellingen f 50,—

DONATEURSCHAP
vanaf f 30,— per jaar

BETALINGEN
giro 4016298 ten name van DUIN
Postbus 11059, Leiden

© STICHTING DUINBEHOUD



Deze uitgave werd mede mogelijk
gemaakt door een financiële bij-
drage van het Wereld Natuur
Fonds

Bij de voorkant:
Foto: Parende St. Jansolinders.
1e prijs fotowedstrijd
(Hans Schouten).
Tekening: Reekalfje
(Theo van Schie).

- 3 VIJFDUIZEND JAAR DIEREN IN DE DUINEN
JAN KLIJN EN THEO BAKKER
- 6 EEN DAG IN HET MIDDELEEUWSE DUIN
CHRIS VAN DEURSEN
- 8 KLEINE DIEREN
groot in aantal en effect
ED VAN DER MEIJDEN
- 11 HET KONIJN EN ZIJN RELATIES
MARIJKE DREES
- 14 DAG VLINDERS?
ED VAN DER MEIJDEN
- 18 DE ZANDHAGEDIS
bescherming in de duinen urgent
ANNY ZUIDERWIJK, GERT-JAN MARTENS EN BAS VAN LEEUWEN
- 20 FOTOWEDSTRIJD DUINDIEREN
- 22 DE RUGSTREEPPAD
KEES MUSTERS
- 24 VOGELMIGRATIE
over de grenzen van het duin
RUUD CUPERUS
- 27 DE GESCHIEDENIS VAN EEN MEEUWENVOLK
HARRY WANDERS
- 29 KIEKENDIEVEN IN DE DUINEN
ADRIAAN DIJKSEN
- 32 DE BOSUIL
ERIC KWINKELBERG
- 34 BEGRAZINGSVORMEN
en hun effecten
COR TEN HAAF EN THEO BAKKER
- 37 KAN HET NEDERLANDSE DUINECOSYSTEEM
COMPLETER?
ERIC WANDERS
- 39 PUBLIKATIES
- 40 DUINFOTO

REDAKTIONeel

Oude boeken vertellen ons dat er tijden zijn geweest waarin je in de duinen tijdens een ochtendwandeling oog in oog kon komen te staan met een edelhert, een troepje wilde zwijnen of zelfs een wolf. De nieuwste publicaties zeggen dat het hoog tijd wordt dat zij hun plaats in de duinen weer terugkrijgen. Gelukkig zijn er nog een heleboel duindieren waar we wel van kunnen genieten. De wisselwerking tussen die dieren en het landschap waarin zij moeten overleven is daarbij een boeiend gegeven. Deze uitgave gaat over een aantal karakteristieke duindieren en hun invloed op het landschap in verleden, heden en toekomst.

Een aantal van deze artikelen zijn bewerkingen van de lezingen van het Duinbehoud-jubileumsymposium "Van kniptor tot konik, het dier als duinbeheerder", dat op 7 november 1992 gehouden werd.

Fotowedstrijd duindieren



Ruim tweehonderd dia's en foto's kwamen er afgelopen zomer binnen naar aanleiding van onze jubileumfotowedstrijd. Vlinders, haasjes, vogels en allerlei andere duindieren werden kritisch onder de loupe genomen door een deskundige jury, bestaande uit de professionele fotografe Ruth van Crevel, de bekende duinfilmer Jan van den Ende (o.a. maker van de film "Duinbehoud") en voorlichtingsmedewerker Hanneke Mesters. Uiteindelijk kwamen zij unaniem tot de keuze van drie prijswinnaars. Op de voorkant en achterkant van dit themanummer wordt hun werk gepresenteerd, terwijl op deze middenpagina's de derde prijs en een selectie uit de overige inzendingen te zien zijn.



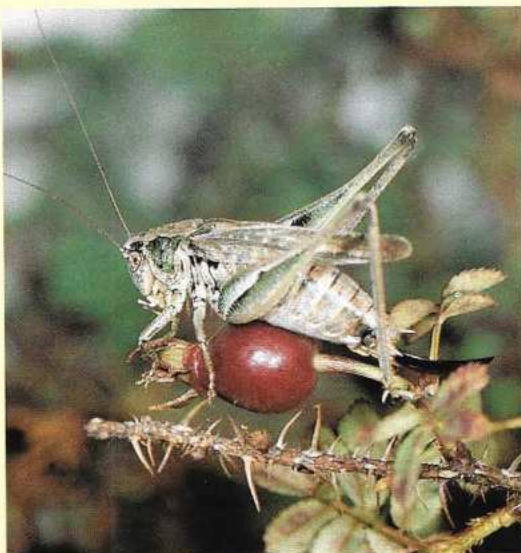
Geheel boven: Je ziet hem zelden, maar met zijn luide zang verraaft de Nachtegaal in welk struweel hij verstopt zit (foto A.J. den Hollander).

Boven: Deze sprinkhaansoort (Platycleis albopunctata) eet het stuifmeel van Fakkelgras (foto A. Noordam).

Rechts boven: In droge duingebieden komt de Heivlinder nog algemeen voor (foto A.J. den Hollander).

Rechts: Derde prijs fotowedstrijd In de herfst verzamelt de Vlaamse gaai eikels voor zijn wintervoorraad (foto H. Schouten).





Geheel links: Kleine dieren worden nog te vaak over het hoofd gezien. Ook zo'n klein spinnetje (*Heliophanus flavipes*) speelt een rol in het ecosysteem (foto A. Noordam).

Links: De vergelijking met de bottel van het Duinroosje laat zien hoe klein deze sprinkhaansoort (*Platycleis albopunctata*) is (foto A. Noordam).

Links onder: Wat op het eerste gezicht een bromvlieg lijkt, blijkt bij nadere beschouwing een Koekeksbij te zijn (foto A. Noordam).



Boven: Bruin zandoogje op Jacobskruid in Berkheide (foto A.J. den Hollander).

Links: De Wijngaardstakken in de duinen bij IJmuiden zijn de nakomelingen van 'ontsnapte' exemplaren die zich daar goed kunnen handhaven (foto H. Schouten).

Een echte duinbewoner, deze Tapuit. Zijn leefwijze illustreert treffend de wisselwerking tussen landschap en dier. Hij voelt zich het beste thuis in een open duinlandschap met kale, vrijwel onbegroeide delen waar veel konijnen voorkomen. In de konijnholen maakt hij namelijk zijn nest en doordat de konijnen de vegetatie flink kort houden, heeft de Tapuit een goed overzicht over zijn broedgebied. De toenemende vergrassing en verstruiking van het duingebied stelt deze typische duinvogel voor problemen.

(foto: A.J. den Hollander)

